

OKRESNÁ PROKURATÚRA PRIEVIDZA
M. Mišíka 22, 971 34 Prievidza 1

Číslo: 1 Pv 736/18/3307-14
EEČ: 2-27-39-2019

Prievidza 06.06.2019

U Z N E S E N I E

Trestná vec: obv. **XXXXX**

Trestný čin: trestný čin: úverový podvod podľa § 250a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zbierky zákonov v znení zákona číslo 457/2003 Zbierky zákonov

Rozhodol: prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza

Podľa § 215 odsek 1 písmeno h Trestného poriadku **zastavujem** trestné stíhanie obvineného:

XXXXX

dátum narodenia: XXXXX

miesto narodenia: XXXXX

rodné priezvisko: XXXXX

trvalé bydlisko: XXXXX, XXXXX XXXXX, Slovensko

väzba: nie

ktorý je trestne stíhaný pre trestný čin:

- trestný čin: úverový podvod podľa § 250a odsek 1 Trestného zákona číslo 140/1961 Zbierky zákonov v znení zákona číslo 457/2003 Zbierky zákonov

štádium: dokonaný trestný čin

forma trestnej súčinnosti: jeden páchatel' vo veci

na tom skutkovom základe, že:

dňa 11.02.2004 v Prievidzi na XXXXX uzavrel s mandatórom spoločnosti XXXXX XXXXX zmluvu o úvere č. XXXXX, na základe ktorej poskytla spoločnosť XXXXX obvinenému úver vo výške 12.000,- Sk (398,33 eur), ktorý sa zaviazal uhradiť v 14-tich dvojtýždňových splátkach po 1.340,- Sk (44,48 eur) s dohodnutým navýšením v hodnote 6.760,- Sk (224,39 eur), pričom od podpísania zmluvy obvinený nezaplatil žiadnu zo splátok úveru, čím svojím konaním uviedol spoločnosť XXXXX XXXXX do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a na splácanie úveru, nakoľko do žiadosti o poskytnutie úveru uviedol, že má čistú mesačnú mzdu vo výške 18.500,- Sk (614,09 eur), čo sa v tom čase nezakladalo na pravde, nakoľko obvinený mal vtom čase preukázateľný príjem vo výške 3.232,- Sk (107,28 eur) a tým spôsobil poškodenej spoločnosti XXXXX XXXXX, XXXXX škodu vo výške 12.000,- Sk (398,33 eur),

lebo zanikla trestnosť činu.

Odôvodnenie:

Poverený príslušník PZ, Obvodného oddelenia PZ v Prievidzi uznesením sp. zn. ORP-2240/1-OSV-PD-2004 zo dňa 15.07.2004 začal trestné stíhanie pre trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. a uznesením zo dňa 09.06.2006 vzniesol obvinenie XXXXX pre trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr. zákona na tom skutkovom základe, že dňa 11.02.2004 v Prievidzi na XXXXX uzavrel s mandatárom spoločnosti XXXXX XXXXX zmluvu o úvere č. XXXXX, na základe ktorej poskytla spoločnosť XXXXX obvinenému úver vo výške 12.000,- Sk (398,33 eur), ktorý sa zaviazal uhradiť v 14-tich dvojtýždňových splátkach po 1.340,- Sk (44,48 eur) s dohodnutým navýšením v hodnote 6.760,- Sk (224,39 eur), pričom od podpísania zmluvy obvinený nezaplatil žiadnu zo splátok úveru, čím svojím konaním uviedol spoločnosť XXXXX XXXXX do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a na splácanie úveru, nakoľko do žiadosti o poskytnutie úveru uviedol, že má čistú mesačnú mzdu vo výške 18.500,- Sk (614,09 eur), čo sa v tom čase nezakladalo na pravde, nakoľko obvinený mal vtom čase preukázateľný príjem vo výške 3.232,- Sk (107,28 eur) a tým spôsobil poškodenú spoločnosť XXXXX XXXXX, XXXXX škodu vo výške 12.000,- Sk (398,33 eur).

Preskúmaním vyšetrovacieho spisu som zistil, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenia XXXXX viac nie je trestný, pretože trestnosť činu, ktorý bol v čase spáchania pre spoločnosť nebezpečný, vzhľadom na zmenu situácie a vzhľadom na osobu páchatela v zmysle § 65 Tr. zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 457/2003 Z. z. zanikla.

Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že XXXXX dňa 11.02.2004 požiadal v spoločnosti XXXXX o úver vo výške 12.000 Sk, pričom v žiadosti o úver uviedol, že vo firme XXXXX XXXXX, kde aj skutočne pracoval, zarábala mesačne 18.500 Sk, čo však nebola pravda, pretože jeho skutočné príjmy z dohody o vykonaní pracovnej činnosti v tejto firme dosahovali sumu cca 4.000 Sk mesačne. Obvinený z poskytnutého úveru pričom neuhradil ani jednu splátku, pričom poškodená spoločnosť v zmysle uzatvorenej zmluvy o úvere poskytnutý úver požadovala uhradiť v 14 dvojtýždňových splátkach po 1.340 Sk počnúc dňom 25.02.2004, a to aj s navýšením vo výške 6.760 Sk.

Zo znenia zmluvy rovnako vyplýva, že obvinený splnomocnil veriteľa v prípade omeškania na všetky právne úkony v Stredisku cenných papierov SR, a. s., pričom veriteľ je následne oprávnený splnomocniť na právne úkony v stredisku aj tretiu osobu.

Zo znenia zmluvy rovnako vyplýva, že dlžník splnomocňuje advokáta XXXXX na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j. aby advokát v jeho mene uznal záväzok dlžníka z úveru tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným titulom pre súdny výkon rozhodnutia na celý majetok dlžníka do výšky vzniknutej pohľadávky s príslušenstvom. Dlžník sa pritom zaviazal uhradiť všetky náklady spojené s obstaraním notárskej zápisnice, ako aj trovy právneho zastúpenia. Rovnako splnomocnil tohto advokáta na uzatvorenie záložnej zmluvy alebo zmluvy

o zabezpečovacom prevode práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve dlžníka ako zabezpečenie splatenia úveru s tým, že ak si dlžník riadne a včas nesplní podmienky úverovej zmluvy do dodatočne poskytnutej lehoty 1 mesiac od uzatvorenia vyššie uvedenej zmluvy berie dlžník na vedomie, že veriteľ sa stáva výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, pričom sa dlžník zaviazal uhradiť aj náklady účelne vynaložené na zabezpečenie pohľadávky a vykonanie príslušného zápisu v katastri nehnuteľností.

Zo všeobecných zmluvných podmienok, ktoré tvoria súčasť zmluvy, navyše vyplýva, že podľa bodu 04. v prípade, že bude dlžník v omeškaní s niektorou zo splátok sedem dní a viac je povinný túto omeškanú splátku uhradiť do rúk mandatára v hotovosti so zmluvnou pokutou vo výške 300 Sk za každý jeden prípad omeškania. Ostatné splátky pritom musí hradiť poštovým poukazom alebo prevodovým príkazom. V bode 05. dlžník s veriteľom uzatvoril aj dohodu o zrážkach zo mzdy ako formu zabezpečenia pohľadávky veriteľa, ktorá je podmienená neuhradením dvoch po sebe idúcich splátok, keď nastáva splatnosť celého dlhu. V zmysle bodu 06. sa zmluvné strany dohodli, že v prípade, ak sa stane splatný celý dlh naraz v zmysle bodu 04 VP, zaväzuje sa dlžník zaplatiť veriteľovi úrok z omeškania vo výške 0,25% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa, keď sa stal splatným celý dlh, až do jeho uhradenia. V zmysle tohto bodu rovnako ak sa stane splatný celý dlh naraz z dôvodu riadneho neuhradenia dvoch splátok, vzniká veriteľovi nárok na celý dohodnutý poplatok ako forma zmluvnej pokuty z dôvodu neplatenia záväzkov dlžníka. V zmysle bodu 07 sa dlžník zaviazal, že žiadnym konaním neznemožní veriteľovi zabezpečenie jeho záväzku spísaním notárskej zápisnice ako exekučného titulu alebo uzatvorením záložnej zmluvy, resp. zmluvy o zabezpečovacom prevode práva k nehnuteľnostiam na základe udeleného splnomocnenia, pričom v prípade porušenia tohto ustanovenia sa zaväzuje nahradiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 3.000 Sk. V zmysle bodu 09 sa dlžník zaviazal uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 1.000 Sk za neoznámenie aktuálnej adresy pobytu alebo neoznámenie zásadnej zmeny v osobných pomeroch dlžníka veriteľovi. V zmysle bodu 13 dlžník uznal dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy čo do dôvodu aj výšky tak ako je uvedené v tejto zmluve s tým, že tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spoločne so všetkou administratívou s tým spojenou. V zmysle bodu 15 a 16 dlžník splnomocnil veriteľa na zistenie a predaj cenných papierov vo vlastníctve dlžníka, pričom v bode 18 podmienok sa zmluvné strany dohodli, že na právne vzťahy spojené so zmluvou sa vzťahujú ustanovenia Obchodného zákonníka, rovnako sa dohodli, že podľa § 89 OSP na miestnej príslušnosti súdu v prípade vzniku sporu, a to na miestnej príslušnosti súdu v sídle veriteľa.

Z vyššie uvedených skutočností je zrejmé, že obvinený ako dlžník sa zaviazal uhradiť úver so 72, 43% ročným úrokom spoločne s poplatkom vo výške 4.506, 70 Sk. Z obsahu spisu je rovnako zrejmé, že poškodená spoločnosť dňa 16.11.2004, teda 9 mesiacov od podpisu úverovej zmluvy požadovala náhradu škody vo výške 36.778 Sk, teda trojnásobok istiny úveru.

Podľa dnes platných právnych predpisov a judikatúry súdov ohľadom spotrebiteľských zmlúv by bola zmluva o úvere uzatvorená medzi obvineným a poškodenou spoločnosťou absolútne neplatná, pretože je rozporná s dobrými mravmi, ale aj ustanoveniami zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a

o iných úveroch a pôžičkách, resp. teraz platnými ustanoveniami § 52 až § 54a Občianskeho zákonníka (úžernícky 72,43% zmluvný úrok spolu s poplatkami za úver, splnomocnenie advokáta poškodenej spoločnosti uznať dlh do notárskej zápisnice, prípadne na podpis záložnej zmluvy, či zmluvy o zabezpečovacom prevode práva, úroky z omeškania vo výške 0,25% z dlžnej sumy denne súbežne so zmluvnou pokutou vo výške 300 Sk za každý deň omeškania, pričom sa jedná o formulárovú zmluvu, ktorej obsah nemohol spotrebiteľ žiadnym spôsobom ovplyvniť). V obdobnej veci rozhodoval aj Okresný súd Trnava, ktorý svojim rozsudkom sp. zn. 26C/112/2014 z 24.02.2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave 11Co/724/2015 z 22.06.2016 vyhlásil zmluvu o úvere medzi dlžníkom a spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o., v zmysle ktorej bol dlžníkovi poskytnutý úver vo výške 600 eur s 96 % navýšením ako aj obdobnými zabezpečovacím inštitútmi. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že zmluva, ktorou bol navrhovateľke poskytnutý úver vo výške 600,- eur obsahuje poplatok za uzavretie zmluvy vo výške 576,- eur, čo predstavuje 96% z požičanej sumy. Súd dospel k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je neobyčajne hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán a to najmä nielen v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (zmluvná pokuta, bianko zmenka, dohoda o zrážkach zo mzdy a podobne), ale zároveň je celá zmluva koncipovaná výlučne len na prospech veriteľa bez toho, aby sa mohol dlžník aspoň minimálne zákonnými prostriedkami brániť. Rovnosť a vyváženosť práv a povinností zmluvných strán nie je zmluvou zabezpečená, práve naopak. Zmluva obsahuje samé povinnosti dlžníka, sankcie za porušenie povinnosti v neprimeraných výškach. Dohoda o vyplnení zmenky je neplatná rovnako ako celá úverová zmluva. V zmysle platných právnych predpisov a judikatúry Európskeho súdneho dvora je povinnosťou súdu v každom štádiu konania bez výnimky skúmať ex offio skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a ak súd príde k pozitívnemu zisteniu na uvedený vzťah aplikovať právne normy spotrebiteľského práva. Európsky súdny dvor v rozhodnutí C-419/2011 zo 14.03.2013 (sp. zn. C-76/10) uviedol, že aj napriek tomu, že v danom prípade sa jedná o vzťah uplatnený na základe zmenky ako abstraktného cenného papiera je povinnosťou súdu skúmať postavenie spotrebiteľa. Odporca ako veriteľ a navrhovateľka ako dlžníčka uzavreli dňa 29.10.2012 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, keď vzhľadom k subjektom uzatvárajúcim zmluvu súd mal preukázané, že medzi účastníkmi konania došlo k uzavretiu tzv. spotrebiteľskej zmluvy.

Z vykonaného dokazovania je navyše zrejmé, že advokát poverený splnomocnením skutočne notársku zápisnicu skutočne v mene obvineného dňa 13.08.2004 spísal, pričom dňa 25.10.2004 bol na exekútorský úrad podaný návrh na vykonanie exekúcie bez toho, aby mal o tom obvinený ako dlžník z úveru akúkoľvek vedomosť, nim poverený splnomocnenec, advokát XXXXX v tomto konaní pritom konal v zjavnom rozpore so záujmami svojho klienta, keď na jednej strane konal v mene obvineného v prospech svojho druhého klienta, ktorým je poškodená spoločnosť XXXXX, v dôsledku čoho sa vec dostala do fázy exekučného konania bez toho aby sa poškodená spoločnosť svojho práva domáhala v konaní pred súdom.

Je pritom potrebné uviesť, že zmluva o úvere nemá potrebné náležitosti ani v zmysle vtedy platného zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Predmetná zmluva v rozpore s § 4 ods. 2 písm. g) neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, v dôsledku ktorej neuvedenia je úver bezúročný.

Podľa § 39 neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1 OZ Ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne.

Podľa § 52 ods. 2 OZ Ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

Podľa § 53 ods. 1 OZ Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k), s), w) OZ Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku, požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprímerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa, požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

Podľa § 53 ods. 5 OZ Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 7 OZ Zabezpečenie splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy prostredníctvom zabezpečovacieho prevodu práva je pri spotrebiteľskej zmluve neprípustné.

Podľa § 53 ods. 9 OZ Ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

Podľa § 53a ods. 1 OZ Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Podľa § 53d OZ Spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v znení, ako je uvedená vo výroku rozhodnutia súdu a jej uzavretie bolo dosiahnuté za použitia nekalej obchodnej praktiky alebo úžery, je neplatná.

Podľa § 54 ods. 1 OZ Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 879p Občianskeho zákonníka ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. s) a t), § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13. júnom 2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13. júnom 2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12. júna 2014, ak nie je ustanovené inak.

Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva obsahuje veľké množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, ustanovenia, ktoré sú v rozpore so zákonom alebo zákon obchádzajú alebo sú v rozpore s dobrými mravmi, zmluva ako celok je neudržateľná, v dôsledku čoho je neplatná v celom rozsahu vrátane akcesorického záväzku - dohoda o zrážkach zo mzdy, ktoré konštatovanie je podporené judikatúrou (NS ČR sp. zn. 21Cdo/1484/04, KS Prešov sp. zn. 14Co/16/2011).

Z vykonaného dokazovania je navyše zrejmé, že dňa 25.03.2009 došlo k uhradeniu pôžičky 622,72 eur, pričom matkou obvineného bol do konania predložený poštový poukaz z Pošty 1 Prievidza. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že obvinený uhradil istinu úveru spolu s dohodnutým navýšením. Obvinený sa o trestnom stíhaní svojej osoby nikdy nedozvedel, nemá doručenie uznesenie o vznesení obvinenia, pričom od uzatvorenia úverovej zmluvy, ktorá je predmetom tohto konania nebol odsúdený za žiadny trestný čin, pričom nemá žiadny zápis v registri trestov.

Obvinený bol v predmetne veci trestne stíhaný za trestný čin úverového podvodu podľa § 250a ods. 1 Tr. zákona, za ktorý mu hrozil trest odňatia slobody až na tri roky, alebo trest zákazu činnosti, alebo trest peňažný.

Podľa § 65 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení zákona č. 457/2003 Z. z. trestnosť činu, ktorý bol v čase spáchania pre spoločnosť nebezpečný, zaniká, ak vzhľadom na zmenu situácie alebo vzhľadom na osobu páchatelia zanikla nebezpečnosť trestného činu pre spoločnosť.

Dôvodom pre zánik trestnej zodpovednosti podľa § 65 Trestného zákona je zánik nebezpečnosti trestného činu pre spoločnosť, a to vzhľadom na zmeny, ktoré nastali v dobe od spáchania trestného činu do rozhodovania o tomto čine. Ide o zánik konkrétnej nebezpečnosti určitého trestného činu, ktorý už bol spáchaný. Zánik nebezpečnosti v zmysle tohto ustanovenia pritom môže byť dôsledkom dvoch alternatívnych hľadísk, a to zmeny situácie alebo osoby páchatel'a. Zánik nebezpečnosti činu pre spoločnosť znamená, že v dôsledku uvedených skutočností určitý čin, ktorý v dobe spáchania naplňoval všetky formálne znaky skutkovej podstaty trestného činu a vykazoval aj požadovaný stupeň spoločenskej nebezpečnosti už tento stupeň spoločenskej nebezpečnosti viac nedosahuje. Zmenou situácie sa rozumie podstatná zmena sociálno - politických pomerov, podmienok a iných okolností ovplyvňujúcich hodnotenie významu chránených spoločenských záujmov, ktoré boli činom páchatel'a poškodené alebo ohrozené, pričom v dôsledku zmeny situácie sa stupeň nebezpečnosti tohto činu, ktorý je predmetom rozhodovania buď znížil alebo nebezpečnosť činu pre spoločnosť zmizla úplne.

Z účinnosťou zákona č. 150/2004 Z. z. bola do Občianskeho zákonníka doplnená časť o spotrebiteľských zmluvách, ktorá bola do nášho právneho poriadku implementovaná pod tlakom negatívnych skúseností pri porušovaní rovnosti strán a práv spotrebiteľov v rámci snáh o vstup SR do Európskej únie. Účelom tejto úpravy bolo zabezpečiť zvýšenú ochranu spotrebiteľa, ktorý má vo vzťahu k podnikateľskému subjektu, s ktorým spotrebiteľskú zmluvu uzatvára zjavne nevýhodne postavenie, zmluvy uzatvárané s veriteľom majú povahu formulára s množstvom jednostranných podmienok v prospech veriteľa, ktorých prítomnosť v zmluve nemal spotrebiteľ možnosť nijako ovplyvniť. Zmluvy boli zjavne nevýhodné pre spotrebiteľa, pričom v rámci základnej služby boli spotrebiteľovi nanútené aj služby, či tovary, o ktoré ani nemal záujem, boli mu ukladané povinnosti ako dlžníkovi, ktorým nezodpovedalo náležité protiplnenie zo strany veriteľa a podobne. Právna ochrana spotrebiteľa v rámci zmien v právnom poriadku pritom dospela až tak ďaleko, že ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Zákonodarca pritom v rámci čoraz efektívnejšej a dôraznejšej ochrany spotrebiteľa pripustil aj retroaktívne pôsobenie právnych predpisov v oblasti civilného práva v záujme ochrany spotrebiteľov aj do minulosti. S účinnosťou od 1.4.2015 do ods. 2 ust. § 52 Občianskeho zákonníka bola doplnená novelou Občianskeho zákonníka, vykonanou zákonom č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho, tretia veta, podľa ktorej „Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“. Ide o zásadnú zmenu, ktorá má dosť závažné dôsledky. Dosiaľ sa na obchodné spotrebiteľské zmluvy v zmysle § 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vzťahovala úprava o neprijateľných podmienkach. Ide o prelom v pôsobnosti Občianskeho zákonníka vo vzťahu k

Obchodnému zákonníku. Podľa tejto úpravy je už bez akýchkoľvek úvah potrebné pre zmluvy uzatvárané spotrebiteľmi, t. j. spotrebiteľské aj obchodné zmluvy, použiť ustanovenia Občianskeho zákonníka a nie Obchodného zákonníka. Zásadná zmena nastáva v dĺžke premlčacej doby. Podľa Občianskeho zákonníka (§ 101) je všeobecná premlčacia doba trojročná, podľa Obchodného zákonníka štvorročná (§ 397 OBZ). Obdobné ustanovenie je rovnako obsiahnuté v § 879p Občianskeho zákonníka resp. § 25g zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov ustanoveniami tohto zákona sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa však posudzujú podľa doterajších predpisov, ak nie je ustanovené inak. Na lehoty, ktoré do dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona ešte neuplynuli, sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona a osobitného predpisu.

Podľa ustálenej judikatúry zákaz retroaktivity právnych noriem je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29.6.2010, sp. zn. 4Cdo 98/2010).

Z vyššie uvedených skutočností je teda zrejmé, že v dnešnej dobe pri uplatnení práva zo strany poškodenej spoločnosti by táto v exekučnom konaní nebola úspešná, rovnako by predmetná úverová zmluva vzhľadom na veľké množstvo neprípustných podmienok bola zjavne absolútne neplatnou ako celok. Podľa § 42a a § 49a Občianskeho zákonníka je právny úkon, v tomto prípade úverová zmluva neplatnou ak ho konajúca osoba urobila v omyle vychádzajúcom zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a osoba, ktorej bol právny úkon určený, tento omyl vyvolala alebo o ňom musela vedieť. Právny úkon je takisto neplatný, ak omyl táto osoba vyvolala úmyselne. Tejto neplatnosti sa však treba dovoliť. Poškodená strana však mala za výhodnejšie sa tejto relatívnej neplatnosti nedovoľávať, pretože by jej vznikol nárok len na vydanie bezdôvodného obohatenia,

teda istiny úveru a úroku z omeškania. Teda za platne uzatvorenú zmluvu možno považovať aj takú zmluvu, pri ktorej uzatváraní jedna zo strán konala podvodne pokiaľ sa strana uvedená do omylu neplatnosti nedovolala. Na druhej strane právny úkon vykonaný v rozpore so zákonom alebo v rozpore s dobrými mravmi je úplne neplatným. Ak teda by bola úverová zmluva úplne neplatnou, a to z dôvodu jej rozporu so zákonom a dobrými mravmi nedošlo by k uzatvoreniu platnej zmluvy o úvere, v dôsledku čoho poškodenej spoločnosti nevznikol nárok na plnenie z tejto zmluvy, ale len na vydanie bezdôvodného obohatenia, k čomu už v tejto veci navyše došlo, keď obvinený dňa 25.03.2009 na účet poškodenej spoločnosti vo výške istiny úveru s navýšením svoj záväzok uhradil.

Za danej situácie viac konanie obvineného, ktorým podvodne vylákal bezdôvodné obohatenie z neplatného právneho úkonu nevykazuje znaky nebezpečnosti činu pre spoločnosť, jeho konanie vykazuje len znaky občianskoprávneho sporu plynúceho z bezdôvodného obohatenia.

Vzhľadom na uplynutie doby 15 rokov od spáchania stíhaného trestného činu, počas ktorých došlo k zmene obsahu práv spotrebiteľa a možnosti práv veriteľa na uplatnenie svojich práv proti spotrebiteľovi, kedy možno považovať právny vzťah vzniknutý medzi týmito dvoma subjektmi za absolútne neplatný, právne vymožiteľný len ako bezdôvodné obohatenie, pričom k uspokojeniu tohto záväzku veriteľa aj došlo, vzhľadom na zmenu situácie trestný čin, pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie obvineného viac nevykazuje potrebnú mieru nebezpečnosti pre spoločnosť, teda, že zanikla trestnosť tohto činu.

Preto som rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť, ktorú možno podať orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, do troch pracovných dní od oznámenia uznesenia. Sťažnosť má odkladný účinok. (§ 185 a nasl. Tr. por.)

JUDr. Michal Bíro
prokurátor